

CENTER FOR FINANCIAL-ECONOMIC RESEARCH
ЦЕНТР ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

CERTIFICATE OF PARTICIPATION СЕРТИФІКАТ УЧАСНИКА

підтверджує, що

Кіпоренко Світлана Сергіївна

взяла участь у роботі Міжнародної науково-практичної конференції

«Наука, освіта та суспільство в XXI столітті:
наукові ідеї та механізми реалізації»

International scientific-practical conference

«Science, education and society in the XXI century:
scientific ideas and implementation mechanisms»

**Загальна кількість академічних годин: 6 год
(0,2 кредита ECTS)**

Директор Центру фінансово-економічних
наукових досліджень

Щербак В. Д.

19 листопада 2022 р.
November 19, 2022

м. Кропивницький, Україна
Kropyvnytskyi, Ukraine

**ПРОГРАМА МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**PROGRAM OF THE INTERNATIONAL
SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE**

**НАУКА, ОСВІТА ТА СУСПІЛЬСТВО
В XXI СТОЛІТТІ: НАУКОВІ ІДЕЇ ТА
МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ**

**SCIENCE, EDUCATION AND SOCIETY
IN THE XXI CENTURY: SCIENTIFIC IDEAS AND
IMPLEMENTATION MECHANISMS**

**19 листопада 2022 р.
November 19, 2022**

**м. Кропивницький, Україна
Kropyvnytskyi, Ukraine**

**РОЗКЛАД РОБОТИ КОНФЕРЕНЦІЇ
19 листопада 2022 рік**

25022, Україна, м. Кропивницький, вул. Преображенська, 79-А, Конференц-зал

09.00 – 09.30	Реєстрація учасників міжнародної науково-практичної конференції
09.30 – 10.00	Відкриття та пленарне засідання
10.00 – 13.00	Секційні засідання
13.00 – 14.00	Перерва на обід
14.00 – 17.00	Продовження роботи секційних засідань
17.00 – 17.30	Пленарне засідання, закриття конференції

РЕГЛАМЕНТ

Доповідь на секційному засіданні – 4 хвилини.

Для запитань – до 3 хвилини.

**СЕКЦІЯ 1
SECTION 1**

**ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ
PEDAGOGICAL SCIENCES**

Ячна С. студентка, Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова

**ЕМОЦІЙНИЙ РОЗВИТОК УЧНІВ З ПОРУШЕННЯМИ СЛУХУ
В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ**

**СЕКЦІЯ 2
SECTION 2**

**ТЕХНІЧНІ НАУКИ
TECHNICAL SCIENCES**

Олійник В. М. магістр, Національний університет «Одеська політехніка»,
Шепілов В. О. магістр, Національний університет «Одеська політехніка»,
Смик С. Ю. доцент кафедри Інформаційних систем, Національний університет «Одеська політехніка»

**МЕТОДИКА ПОПЕРЕДНЬОЇ ОБРОБКИ СУПУТНИКОВИХ
ЗОБРАЖЕНЬ НАСЛІДКІВ РУЙНУВАНЬ**

**СЕКЦІЯ 3
SECTION 3**

**ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ
ECONOMIC SCIENCES**

Кіпоренко С. С. асистент кафедри комп'ютерних наук та економічної кібернетики Вінницький національний аграрний університет

РОЗВИТОК ПЛАТІЖНИХ СИСТЕМ В УКРАЇНІ

Долішня Т. І. к.е.н., доцент кафедри обліку та оподаткування, Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

Озар Т. С. магістрант спеціальності 071 «Облік і оподаткування», Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

**ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ: МЕТА,
ОБ'ЄКТИ І ЗАВДАННЯ**

Okhota Yu. PhD of Economics, Assistant of the Department of Administrative Management and Alternative Energy Sources, Vinnytsia National Agrarian University

**PRIORITIES FOR THE DEVELOPMENT OF BIOENERGY IN UKRAINE
BASED ON THE USE OF BIOMASS**

**СЕКЦІЯ 4
SECTION 4**

**ЮРИДИЧНІ НАУКИ
LEGAL SCIENCES**

Руданецька О. С. к.ю.н., доцент, доцент кафедри права факультету управління, економіки та права Львівський національний університет природокористування

ПРАКСІОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЗЕМЕЛЬНОЇ РЕФОРМИ

**СЕКЦІЯ 5
SECTION 5**

**ПСИХОЛОГІЧНІ НАУКИ
PSYCHOLOGICAL SCIENCES**

Поспелова І. Д. к. психол. н., доцент кафедри теорії та методики практичної психології, соціально-гуманітарний факультет, Університет Ушинського,
Колеснікова А. П. здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня
**ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АРТ-ТЕРАПЕВТИЧНИХ ТЕХНІК
ДЛЯ ПСИХОПРОФІЛАКТИКИ ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ У
ОСОБИСТОСТІ**

**СЕКЦІЯ 6
SECTION 6**

**МЕДИЧНІ НАУКИ
MEDICAL SCIENCES**

Казанцева Т. В. к.мед.н., доцент, доцент кафедри сімейної медицини,
Буковинський державний медичний університет
Білецький С. В. д.мед.н., професор, професор кафедри сімейної медицини,
Буковинський державний медичний університет
**ВИРАЖЕНІСТЬ МЕТАБОЛІЧНИХ ПОРУШЕНЬ У ХВОРИХ НА
АРТЕРІАЛЬНУ ГІПЕРТЕНЗІЮ КОМОРБІДНУ З ІШЕМІЧНОЮ
ХВОРОБОЮ СЕРЦЯ ТА ЦУКРОВИМ ДІАБЕТОМ ТИПУ 2 ЗАЛЕЖНО
ВІД ІНДЕКСУ МАСИ ТІЛА**

**СЕКЦІЯ 7
SECTION 7**

**ІСТОРИЧНІ НАУКИ
HISTORICAL SCIENCES**

Богатчук С. С. к. іст. н., доцент, доцент кафедри історії України та філософії,
Вінницький національний аграрний університет
Г. СОКОВОРОДА – ПЕДАГОГ, МИСЛИТЕЛЬ, ТВОРЕЦЬ

РОЗВИТОК ПЛАТІЖНИХ СИСТЕМ В УКРАЇНІ

Стрімка динаміка сучасного життя породжує нові проблеми, активізує методологічні пошуки, формує нові парадигми дослідження економічних процесів. З появою цифрової економіки особливу увагу необхідно приділити створеній ефективній та стабільній системі платіжних інструментів.

Становлення платіжних систем історично було пов'язане з появою грошей, але динамічне впровадження інновацій у фінансовий сектор витіснило готові розрахунки.

Розвиток цифрових технологій, електронної комерції, Інтернету речей призвів до появи різноманітних платіжних систем, які постійно змінюються та функціонально комплектуються.

У більшості розвинених країн платіжна система складається з кількох окремих систем, кожна з яких відповідає вимогам певної платіжної сфери. Виходячи з ролі, яку відіграють платіжні системи відповідно до характеру здійснюваних платежів, розрізняють:

- системи міжбанківських розрахунків, які призначені для виконання платіжних операцій між банками, обумовлених платіжними зобов'язаннями їх клієнтів або власних зобов'язань перед одним банком іншому;

- внутрішньобанківські платіжні системи створюються для забезпечення найбільш вигідних умов розрахунків між установами, що входять до однієї групи;

- системи клієнт-банк використовуються банками, які пропонують своїм клієнтам платіжні послуги на основі сучасних технологій. На сьогодні все більшого поширення набуває домашній банкінг;

- системи масових платежів, які широко використовуються в розвинених країнах. Незважаючи на те, що традиційні безготівкові платіжні засоби (чеки, платіжні доручення тощо) досить поширені, система масових (споживчих) розрахунків з використанням пластикових карток набуває все більшого поширення.

Процес надання платіжних послуг передбачає залучення різних рівнів національної платіжної системи.

На першому рівні з елементів платіжної системи можна виділити Національний банк України. У статті 7 Закону України «Про Національний банк України» визначено, що Національний банк України є національним регулятором платіжних і розрахункових систем в Україні.

Серед платіжних систем, що діють у національній платіжній системі України, особливе місце посідають платіжна система Національного банку України та національна система платіжних карток. Зважаючи на специфіку своїх завдань і важливість своїх функцій у національній платіжній системі, ці платіжні системи мають певне правове регулювання.

Сукупність елементів, об'єднаних прямим наданням платіжних послуг, утворюють другий рівень національної платіжної системи.

Третій рівень національної платіжної системи складається з елементів, які об'єднуються для організації взаємодії в наданні платіжних послуг між усіма зацікавленими сторонами. Це коло включає елементи, що складають інфраструктуру національної платіжної системи. Загалом, інфраструктуру можна визначити як набір взаємопов'язаних організацій, які забезпечують основу для функціонування будь-якої системи.

Необхідними елементами функціонуючої платіжної системи є:

- нормативна база, що регулює платіжні відносини, повинна створювати сприятливі умови для забезпечення потреб нормального функціонування платіжної системи;

- захист інформації як сукупності програмних, нормативних, адміністративних та організаційних засобів.

Розвиток платіжних систем в Україні характеризується нерозривним зв'язком із банківською системою, оскільки більшість платіжних систем, навіть небанківських, надають свої послуги кінцевим споживачам через банківські установи, що пов'язано із специфікою законодавства України та розгалужена мережа банківських відділень. Це дозволяє платіжним системам

охоплювати значну частину країни. Слід зазначити, що ця особливість характерна для більшості європейських країн, тоді як в Азії оператори мобільного зв'язку відіграють значно більшу роль на ринку, а спеціалізовані небанківські установи в США.

Ефективне функціонування платіжних систем в Україні в умовах постійного впровадження інноваційних технологій відображено в Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки, призначається усунення бар'єрів на шляху цифрової трансформації України в найбільші перспективи, зокрема і для створення умов для розвиток платіжних систем і безготівкових розрахунків.

Платіжні системи, як інструмент фінансової інфраструктури, сприяють ефективному розподілу ресурсів в економіці, реалізації національної грошово-кредитної політики.

Однією з передумов ефективного функціонування фінансового ринку є функціонуюча національна платіжна система. Платіжна система повинна відповідати таким вимогам, як оперативність платежів, рівень цифровізації системи, надійність системи платежів, рівень захисту, гнучкість, управління ризиками.

Розвиток платіжних систем в Україні характеризується нерозривним зв'язком із банківською системою, оскільки більшість платіжних систем, навіть небанківських, надають свої послуги кінцевим споживачам через банківські установи, що пов'язано із специфікою законодавства України та розгалуженою мережею банківських відділень. Це дозволяє платіжним системам охоплювати значну частину країни.

Відповідно до Закону України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» діяльність в Україні внутрішніх і міжнародних платіжних систем забезпечується:

- Українською платіжною системою — це платіжна система, резидентом якої є платіжна організація, яка здійснює свою діяльність і забезпечує переказ коштів виключно в межах України;

- Міжнародною платіжною системою — це платіжна система, в якій платіжна організація може бути резидентом або нерезидентом, яка діє на території двох і більше країн і забезпечує переказ коштів у межах цієї платіжної системи, у тому числі з однієї країни в іншу.

До елементів національної платіжної системи, діяльність яких спрямована на надання платіжних послуг, належать платіжні системи різних типів. Платіжна система не є суб'єктом національної платіжної системи, оскільки не має статусу юридичної особи.

Платіжна система є штучним утворенням. Це сукупність організацій, які співпрацюють за правилами платіжної системи з метою переказу коштів. Проте метою створення платіжної системи, незалежно від її типу, є здійснення переказу коштів, що дає можливість перевести платіжну систему на елементи національної платіжної системи.

Інфраструктура національної платіжної системи є сполучною ланкою між провайдерами платіжних послуг та кінцевими користувачами цих послуг. Організації, що утворюють цю групу елементів національної платіжної системи, безпосередньо не надають платіжні послуги, але без них реалізація їх була б неможливою. Уся сукупність елементів, що складають інфраструктуру національної платіжної системи, спрямована на створення можливості побудови взаємовідносин між іншими елементами національної платіжної системи та між ними та кінцевими користувачами платіжних послуг. Крім того, інфраструктура національної платіжної системи покликана забезпечити взаємодію всіх елементів національної платіжної системи.

Діяльність платіжних і розрахункових систем в Україні регулюється Національним банком України. В Україні діє 46 національних і міжнародних платіжних систем, власниками яких є банківські та небанківські організації, резиденти та нерезиденти України. Виходячи з досвіду розвинених країн, в Україні діють дві державні платіжні системи: система електронних платежів та Національна платіжна система «Український платіжний простір» (ПРОСТІР), для яких платіжною організацією та розрахунковим банком є

Національний банк України. На національному платіжному ринку діє єдина платіжна система СЕП НБУ, 6 соціально важливих платіжних систем, 5 важливих платіжних систем. Серед карткових платіжних систем дві національні та чотири міжнародні.

Сьогодні Національний банк України є платіжною організацією та розрахунковим банком для двох державних платіжних систем: Системи електронних платежів (СЕП) та Національної платіжної системи «Український платіжний простір» (ПРОСТІР).

Електронна банківська система Національного банку (СЕБ) — державна банківська платіжна система, що забезпечує здійснення міжбанківських переказів через рахунки, відкриті в Національному банку України.

СЕП передбачає розрахунки в межах України між банками за дорученнями клієнтів банків та за зобов'язаннями банків та інших учасників системи.

СЕП відноситься до системи валових розрахунків у реальному часі (за міжнародною класифікацією - RTGS) і дозволяє відправляти платежі в одному з двох режимів реального часу та файлів.

У режимі реального часу кошти зараховуються в банк одержувача миттєво; у файловому режимі процес платежу від відправника до банку-одержувача займає в середньому від 10 до 20 хвилин.

Учасниками СЕП є Національний банк, банки України та Державна казначейська служба України.

Національна платіжна система «ПРОСТІР» — роздрібна платіжна система, в якій оплата товарів і послуг, готівкові операції та операції в іншій національній валюті здійснюються електронними платіжними засобами — платіжними картками «ПРОСТІР».

До ребрендингу в 2016 році платіжна система ПРОСТІР мала назву Національна система масових електронних платежів (НСМЕП).

На сьогодні 52 українські банки та 16 небанківських установ є учасниками системи ПРОСТІР.

Для підвищення надійності та ефективності платіжних систем НБУ виділяє їх за рівнем важливості (табл. 1).

Таблиця 1

Класифікація платіжних систем за рівнем важливості

Категорія	Критерії
Системно важливі	- більше 10% міжбанківських переказів по країні; - перекази за операціями з державними цінними паперами на відкритому ринку; - забезпечувати виконання зобов'язань учасників, що виникають в інших платіжних системах.
Соціально важливі	- більше 10% внутрішніх та транскордонних переказів; - більше 10% операцій з використанням електронних платіжних засобів.
Важливі	- 5 - 10% міжбанківських переказів; - 5 - 10% внутрішніх і міжнародних переказів; - 5 - 10% операцій з використанням електронних платіжних засобів; - більше 5% внутрішніх переказів; - більше 5% транскордонних переказів є унікальними на ринку за видами послуг.

Національний банк України застосовує до діяльності платіжних систем, що належать до однієї з категорій важливості, вимоги, які ґрунтуються на міжнародних стандартах нагляду до цих платіжних систем.

Крім того, інформація про розподіл платіжних систем за категоріями важливості використовується Національним банком України для визначення об'єкта комплексної оцінки на відповідність міжнародним стандартам PFMI, а також для планування виїзних перевірок об'єктів оверсайту.

Єдиною системно важливою платіжною системою в Україні залишається СЕП НБУ, яка забезпечує 97% міжбанківських переказів у національній валюті всередині України.

У країні діє 6 соціально важливих платіжних систем, у тому числі дві міжнародні карткові платіжні системи (MasterCard, Visa) та чотири системи переказу коштів: міжнародна – Western Union та внутрішньодержавна – Postal Transfer, FORPOST, InterPayService.

В Україні діє шість карткових платіжних систем, дві з яких є вітчизняними (ПРОСТІР, УКРКАРТ) і чотири міжнародні (MasterCard, Visa, American Express, UnionPay International).

На українському ринку працюють 5 важливих платіжних систем, які є системами переказу коштів: 2 вітчизняні - Financial world, City24, 3 - міжнародні MoneyGram, INTELEXPRESS, RIA.

Платіжною організацією може бути банк, в Україні зареєстровано сім платіжних систем, шістнадцять небанківських установ.

Позитивними тенденціями розвитку національного платіжного ринку є збільшення обсягів безготівкових розрахунків, у тому числі безконтактних та вдосконалення правової бази платіжного ринку та його інфраструктури.

Інноваційним напрямком створення платіжної інфраструктури є використання мобільних додатків та API-доступу до платіжних сервісів, серед яких засобами електронного доступу є мобільні пристрої, mPOS-термінал, біометричні дані, безконтактні технології – NFC-технології, QR-технології, NS- технології та ін.

Слід враховувати, що подальший розвиток платіжних систем відбуватиметься під впливом цифрових технологій, а вимоги до платіжних систем будуть формувати не оператори та учасники систем, а їхні клієнти, оскільки клієнтоорієнтований підхід стає провідним для ведення бізнесу. Водночас технологічно застарілі платіжні системи втратять клієнтів.

Гармонізація законодавства у сфері платіжних систем сприятиме подальшому розвитку цифрових платежів в Україні, виходу на ринок нових платіжних продуктів, послуг і технологій, збільшенню частки безготівкових розрахунків сприятиме прозорості платежів, що буде мати позитивні наслідки для національної економіки.

**НАУКА, ОСВІТА ТА СУСПІЛЬСТВО В XXI СТОЛІТТІ:
НАУКОВІ ІДЕЇ ТА МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ**

**Програма
Міжнародної науково-практичної конференції**

**м. Кропивницький, Україна
19 листопада 2022 р.**

Відповідальний за випуск: Загородний І. Д.
Технічний редактор: Нестеренко В. О.
Художній редактор: Михайленко К. В.
Коректор: Остаповець Н. М.
Дизайнери й верстальники: Артеменко А. А, Григоренко Л. О.

Надруковано у ФОП Сидоренко А. В.
Свідоцтво про державну реєстрацію серія В01 № 710364
від 07.01.2007 р., м. Полтава, вул. Дмитра Коряка, 3
Підписано до друку 19.11.2022 р. Формат 60x90/16
Папір офсетний. Друк – ризографія. Умовн. друк. арк. 0,4
Гарнітура Times New Roman.
Наклад 50 примірників. Зам. № 18899

Офіційний сайт: <http://www.economics.in.ua>

